

tilnærming, samt å legge til rette for en mer effektiv koordinering med andre FN organisasjoner, giverland og utviklingsinstitusjoner. Medlemslandene har lenge etterspurt en slik integrert tilnærming, som ledd i en styrking av organisasjonens resultatbaserte styring.

En hovedutfordring for UNODC fremover vil være å få plass en mer forutsigbar og bærekraftig finansieringsstruktur.

3. Norsk politikk overfor UNODC

UNODCs arbeid med å styrke implementeringen av FNs narkotikakonvensjoner, FNs korrupsjonskonvensjon og kriminalitetskonvensjon m/protokoller, og FNs antiterrorlov-givning er sentralt for norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

Norge arbeider todelt ift. UNODC. Som forum for utvikling av multilateralt regelverk på narkotika- og kriminalitetsfeltet, og ift. UNODC som bidragsyter av faglig bistand og som samarbeidspartner for medlemslandene.

Norge prioriterer områdene organisert kriminalitet, korrupsjon, terrorisme, HIV/AIDS, reform av justissektoren, narkotika og reform av UNODC. Norge deltar aktivt under Kriminalitetskommisjonen og Narkotikakommisjonen, i tillegg til statspartskonferansene for Korrupsjonskonvensjonen og Kriminalitetskonvensjonen med tilhørende protokoller. Norge skal i sin innsats søke å samarbeide om felles initiativ med likesinnede land og skal være en pådriver for at UNODC drives effektivt og at dens arbeid integreres i det øvrige FN-arbeidet. Norge engasjerer seg i spørsmål om å øke organisa-

Noen land vurderer nå flerårige tilsagn, noe organisasjonen lenge har etterspurt. For øvrig må det forventes at giverlandene vil fortsette å øremerke sine bidrag i stadig økende grad, og dette må få konsekvenser for hvordan organisasjonen planlegger og prioriterer sine innsatser. Man blir derfor nødt til å se på en bedre samordning av de ulike budsjettpostene for å dekke opp om organisasjonens totale operative behov.

sjonens finansielle stabilitet og forutsigbarhet og hvordan den overordnede strategien følges opp. Det arbeides videre for å fremme norske kandidaturer i valg og fremme økt rekruttering av nordmenn til UNODC.

Det norske bidraget til UNODC i 2010 gikk til kjernestøtte, normativt arbeid og faglig bistand. Norge har blant annet finansiert to studier om henholdsvis hvitvasking av penger fra kriminell virksomhet og organisert kriminalitet i fiskeindustrien. Studiene dannet grunnlag for to norskinitierte resolusjoner om disse temaene i FN i 2011. Innenfor bevilgningen finansierte Norge UNODCs globale arbeid mot menneskehandel, organisert kriminalitet, terror og korrupsjon. For å styrke UNODCs arbeid har Norge også finansiert utviklingen av programmer for UNODCs virksomhet på regionalt nivå og på landnivå. Videre støttet Norge utviklingen av overvåkningsmekanismer for FNs korrupsjonskonvensjon og for FNs konvensjon mot grenseoverskridende organisert kriminalitet. Norge finansierte også et Arab League-prosjekt mot menneskehandel med forankring i Ligaens sekretariat i Kairo.

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime / FNs kontor for narkotika og kriminalitet

1. Fakta

Type organisasjon: Avdeling under FN-sekretariatet

Etableringsår: 1997

Hovedkvarter: Wien

Antall landkontor: 20 landkontorer og liaison-kontor i Brussel og New York

Leder: Yury Fedotov (Russland)

Dato for styremøter 2011: Som avdeling under FN-sekretariatet har UNODC ikke et eget styre, men styres av to separate kommisjoner. Narkotikakommisjonen og Kriminalitetskommisjonen trådte sammen hhv. 21.-25. mars og 11.-15. april i 2011

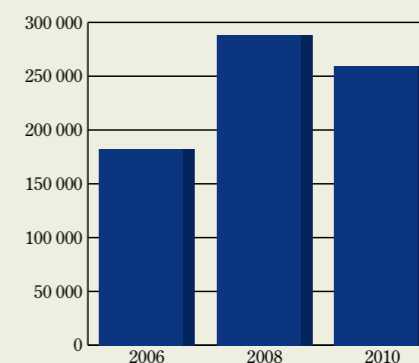
Norsk styreplass: Norge har pt. kun observatørstatus i begge kommisjonene

Antall norske ansatte: 4

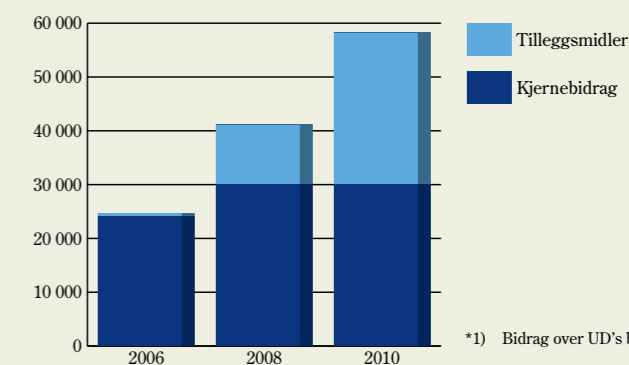
Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet, i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og politidepartementet

Website: www.unodc.org

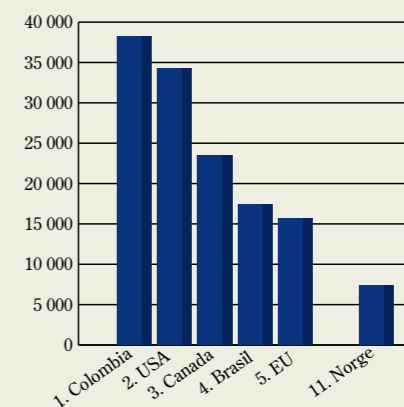
Totale inntekter (tusen USD)

Norske bidrag^{*1)} (tusen NOK)

Fem største givere (i tusen USD) i 2010

Utenriksdepartementet

Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo
Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse:

sbf-fn@mfa.no. Profilarkene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

Mandat og virkeområder

UNODCs har som oppgave å bistå medlemslandene i bekjempelsen av ulovlige narkotiske stoffer, grenseoverskridende organisert kriminalitet og terrorisme. Mandat og arbeidsinnsats er basert på Konvensjonen mot grenseoverskridende organisert kriminalitet og de tre tilhørende protokollene mot menneskehandel, smugling av migranter og skytevåpen, konvensjonen mot korrupsjon, tre konvensjoner for kontroll med narkotiske stoffer samt det fremvoksende internasjonale regelverket mot terrorisme.

UNODCs arbeid er organisert i tre hovedsøyler:

- **Forskning og analyse.** Øke kunnskap og forståelse rundt problemstillinger knyttet til narkotika og kriminalitet for å styrke beslutningsgrunnlaget for politiske tiltak.
- **Normativt arbeid.** Støtte til medlemsland i arbeidet med å ratifisere og implementere de internasjonale konvensjonene og protokollene, samt utvikling av nasjonal lovgivning mot narkotika, kriminalitet og terrorisme.
- **Feltbasert teknisk samarbeid.** Kapasitetsbygging i medlemsland knyttet til forebygging og reduksjon av narkotikamisbruk, HIV/AIDS, kriminalitet og terrorisme.

Oppnådde resultater 2010

Følgende oversikt over UNODCs oppnådde resultater i 2010 baserer seg i hovedsak på et utvalg av resultater som er oppnådd på områder hvor Norge har vært involvert. Den bør derfor ikke leses som en uttømmende oversikt over organisasjonens totale måloppnåelse i 2010.

Forskning og analyse: Blant annet bidro norsk støtte til iverksettelse av to studier om henholdsvis internasjonal organisert kriminalitet i fiskeriindustrien og ulovlige kapitalstrømmer fra internasjonal organisert kriminalitet. Begge studiene har siden dannet grunnlag for FN-resolusjoner. Studien av ulovlige kapitalstrømmer virker også å ha økt UNODCs bevissthet rundt viktigheten av bekjempe hvitvasking av penger fra internasjonal organisert kriminalitet, og fakta fra studien inngår i en rekke nyere UNODC-uttalelser.

Normativt arbeid: UNODC er en sentral pådriver i arbeidet med implementeringen av FNs konvensjon mot korrupsjon. En viktig del av dette arbeidet består i å heve den nasjonale

kapasiteten på justisfeltet, blant annet gjennom å bistå i evalueringen av medlemslandenes implementering av FNs antikorrupsjonskonvensjon (UNCAC). UNODC har i 2010 bidratt med kapasitetsbygging, i henhold til konvensjonen, i land som Afghanistan, Bolivia, Brasil, Kappe Verde, Egypt, Indonesia, India, Jordan, Kazakhstan, Kenya, Libya, Maldivene, Montenegro, Nepal, Nigeria, Peru, Sør-Sudan, Seychellene, Swaziland, Thailand, Turkmenistan, De forente arabiske emirater og Vietnam. De har også bistått med teknisk assistanse på et regionalt nivå i de arabiske landene, Øst- og Sentral-Afrika, samt Vest-Balkan.

I sitt arbeid mot menneskehandel har UNODC i 2010 bidratt til å utvikle nasjonal lovgivning i Egypt, Sør-Afrika og Djibouti, samt påbegynt et prosjekt for å styrke lovgivningen mot menneskehandel i landene i den arabiske liga.

88 land mottok i 2010 støtte fra UNODC til å ratifisere og implementere det universelle juridiske regimet mot terrorisme. Anslagsvis 1.973 nasjonale strafferettslige tjenestemenn mottok substansiell veiledning eller opplæring om det juridiske rammeverket for bekjempelse av terrorisme. Dette har bidratt til å øke mottakerlandenes evne til å implementere lovgivning mot terrorisme i henhold til rettstatsprinsipper og menneskerettigheter, utviklet landenes evne til å samarbeide internasjonalt for å bekjempe terrorisme, og er på sikt en viktig del av arbeidet med implementeringen av et globalt juridisk rammeverk mot terrorisme.

Feltbasert teknisk samarbeid: I tråd med medlemslandenes prioriteringer har UNODC iverksatt en omlegging i sine aktiviteter fra fokus på enkeltprosjekter til mer overordnede regionale og tematiske programmer. Blant annet bidro Norges støtte til utviklingen av regionale programmer for Vest-Afrika og de arabiske landene i 2010.

UNODC arbeidet i 2010 med å implementere fengselsreform i 10 ulike land.

I 94 land implementerte UNODC aktiviteter relatert til hindring av spredning og behandling av HIV/AIDS blant narkomane, innsatte i fengsler og personer utsatte for menneskehandel.

2. Vurderinger: Resultater, effektivitet og kontroll

En av hovedutfordringene for UNODC er sammensetningen av de fire budsjettlinjene som organisasjonen må forholde seg til i planleggingen og utøvelsen av sitt mandat. Ettersom over 90 prosent av støtten gis i form av frivillige bidrag, og 80 prosent av disse midlene er øremerket til konkrete prosjekter, har UNODC begrenset mulighet for å prioritere fokus for egen arbeidsinnsats. Den eneste budsjettposten organisasjonen har en større grad av frihet til å disponere ut fra egne prioriteringer er de ikke-øremerkede midlene, som ligger på under 5 prosent og er synkende. Grunnet den omfattende øremerkingen, må giverlandene ta noe av skylden for UNODCs svekkede evne til å prioritere og planlegge sin innsats. Dagens situasjon gjør det nødvendig å stille spørsmålsteget ved UNODCs kapasitet til å følge opp virksomheten på en forsvarlig måte, ettersom de øremerkede midlene i de senere år har hatt en eksplosiv vekst, mens støtten til administrative fellesfunksjoner har forblitt uforandret.

For budsjettperioden 2010-2011 har videre støtte i form av ikke-øremerkede midler sunket med nærmere 30 prosent, noe som på den ene siden må ses i sammenheng med den globale finanskrisen og generelt synkende bistandsbudsjetter, men også medlemslandenes behov for å se konkrete resultater i forhold til egne bistandsmidler. Det vil være viktig at budsjettsituasjonen får konsekvenser for hvordan organisasjonen planlegger sin virksomhet, og at ambisjonsnivået justeres i forhold til totale tilgjengelige midler. I denne sammenheng må samarbeid med andre organisasjoner spesielt innen FN familien etterstrebes i større grad. Videre bør organisasjonen i større grad etterstrebe standarden om 13 prosent i administrativ prosjektstøtte (Programme Support Costs), som UNODC stadig avviker fra i forhandlingene med giverlandene og som i dag ligger på i overkant av 5 prosent.

En annen hovedutfordring som knytter seg til effektiviteten i organisasjonen er det faktum at den styres av to separate kommisjoner. Disse fokuserer først og fremst på politiske forhandlinger når de møtes, men er lite egnede fora for å drøfte effektivisering av og formulere retningsgivende og samordnet politikk overfor organisasjonen. Det er viktig å styrke medlemslandenes følelse av eierskap og styring av organisasjonen om den skal bli mer effektiv. En bedre samordning av prosessene i de to kommisjonene for å formulere klarere og mer retningsgivende politikk overfor organisasjonen vil være av stor betydning for dette. Denne manglende integrasjonen mellom de to kommisjonene, samt UNODCs vanskelige finansielle situasjon som følge av den høye andelen øremerkede midler, var også blant utfordringene som ble fremhevet av FNs Joint Inspection Unit (JIU) i deres gjennomgang av organisasjonen fra 2010.

United Nations Office of Internal Oversight Services (OIOS) la i oktober 2009 frem en rapport der de identifiserer store utfordringer knyttet til evalueringsfunksjonene i UNODC. Rapporten var spesielt kritisk til forslaget i budsjettet for 2010-

2011 om å slå Independent Evaluation Unit (IEU) sammen med Planning, Monitoring and Evaluation Section. UNODC la ned enheten sommeren 2009 uten å konsultere med giverlandene, med begrunnelse om finansielle utfordringer knyttet til driften. Norge har hatt en aktiv rolle i dialogen med UNODC for å sikre at enheten reetableres og at dens uavhengighet styrkes. Enheten ble offisielt gjenetablert i desember 2010 etter stort press fra giverlandene.

Som medlem av UN Development Group (UNDG) er UNODC forpliktet til å levere effektiv faglig bistand til medlemslandene for å sikre oppnåelse av internasjonale utviklingsmål. Grunnet finansierings- og styringsstrukturen i organisasjonen har det dessverre vist seg utfordrende å få til en integrert tilnærming i planleggingen av aktiviteter på landnivå. Innsatsene har som konsekvens vært til dels fragmentert i form av isolerte enkeltprosjekter. Det man for øvrig ser ved utviklingen av de regionale programmene er at man nå begynner å få på plass en mer overgripende og integrert planleggingsstruktur som vil kunne bidra til å styrke effektiviteten og en mer samordnet og helhetlig tilnærming på landnivå. Det vil være viktig i denne sammenheng at samarbeidslandenes egne planer og strategier i størst mulig grad legges til grunn for innsatsen.

Det pågår i dag viktige prosesser for å styrke UNODCs effektivitet og relevans. Den strategiske planen for 2008-2011 (Towards Security and Justice for all: Making the World Safer from Drugs, Crime and Terrorism) representerer et stort fremskritt for UNODC, ettersom organisasjonen dermed for første gang har fått en integrert og resultatorientert arbeidsplan, med konkrete mål for virksomheten.

For å sette den strategiske planen ut i praksis har det vært behov for en sterkere grad av resultatbasert styring i organisasjonen. Derfor ble Finance and Governance Working Group (FinGov) opprettet høsten 2009, som et forum der alle medlemslandene deltar og der sentrale problemstillinger om både finansiering og styring av organisasjonen drøftes. Arbeidsgruppen har vist seg som et viktig diskusjonsforum for å bedre dialogen mellom medlemslandene og UNODC, men giverlandene er enige om at den ikke skal ha beslutningsfullmakt. Arbeidsgruppen vil likevel kunne fungere som en rådgivende kapasitet i forhold til de to kommisjonene.

Med bakgrunn i den strategiske planen lanserte UNODC i 2008/2009 videre et initiativ for å effektivisere og strømlinjeforme den geografiske og tematiske planleggingen av arbeidsinnsatsen både ved hovedkvarteret og på landnivå. Man utviklet i denne sammenheng de såkalte "tematiske" og "regionale" programmene, som har som hovedmål å styrke nasjonalt eierskap gjennom bedre koordinering med samarbeidslandenes ihht prioriteringer og politikk, å legge til rette for overføring av faglig ekspertise regionalt og nasjonalt, å bevege innsatsen bort fra prosjekt til en mer program-basert

UNODC og bekjempelse av piratvirksomhet

Siden begynnelsen av 2009 har UNODC bidratt med støtte til landene rundt Afrikas horn for å bekjempe piratvirksomhet. Hovedmottaker for denne bistanden har vært Kenya, hvor UNODC har drevet kapasitetsbygging innen kystvakt, fengselsvesen, justis-, og politisektoren, samt utbedring av fengselsbygg. Dette har medført at det ved utgangen av 2010 satt 123 dømte eller mistenkte pirater i kenyanske fengsler. På samme tidspunkt var 14 pirat-saker til behandling i Kenyanske domstoler. I Shimo La Tewa-fengselet, utenfor Mombasa, har UNODC bidratt til å doble vanntilførselen, utbedring av sanitære forhold, samt sørget for tilgang på kjøkkenutstyr, sengetøy og utdanningsmateriell. Det viktigste har likevel vært at UNODC identifiserte 517 fanger som feilaktig innsatte i Shimo La Tewa, noe som førte til deres umiddelbare løslatelse.